

UCHWAŁA NR XX/124/2025
RADY GMINY W PUSZCZY MARIAŃSKIEJ

z dnia 30 grudnia 2025 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Puszcza Mariańska na rok 2026.**

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym.(t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153), art.4¹ ust. 2 i ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j Dz. U. z 2025r. poz.22151) oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939) Rada **Gminy w Puszczy Mariańskiej** **uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Puszcza Mariańska na rok 2026”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Puszcza Mariańska.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie od dnia 1 stycznia 2026 roku.

Przewodniczący Rady Gminy

Wiesław Pietras

Gminny Program**Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Puszcza Mariańska
na rok 2026****I. WYKAZ SKRÓTÓW UŻYWANYCH W PROGRAMIE:**

GKRPA	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Puszczy Mariańskiej
JST	jednostki samorządu terytorialnego
PROGRAM	Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Puszcza Mariańska na rok 2026
KCPU	Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom
USTAWA	Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151)
NPZ	Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025 przyjęty w drodze Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. (Dz. U. poz. 642) przedłużony o rok, obowiązuje w roku 2026

II. Wprowadzenie

Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na rok 2026 jest wynikiem realizacji obowiązku nałożonego na jednostki samorządu terytorialnego (JST) Ustawą. Program dotyczy jednego roku, z uwagi na brak aktualnych badań w temacie profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii jak i uzależnieniom behawioralnym, których analiza pozwoliłaby na określenie konkretnych celów, które wymagają realizacji na terenie gminy Puszcza Mariańska. Program stanowi z jednej strony kontynuację dotychczas przyjmowanych Programów Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Programów przeciwdziałania narkomanii, z drugiej strony zakłada realizację działań, które są zgodne zarówno z kierunkami zawartymi w Ustawie, jak i z kierunkami wskazanymi w NPZ. Przepisy prawa nakładają na JST prowadzenie działań w obszarze profilaktyki, przeciwdziałania uzależnieniom oraz integracji społecznej osób uzależnionych będących zadaniami własnymi gminy. NPZ zakłada w 2026 r. kontynuację działań w 5 obszarach: profilaktyka otyłości, uzależnień, promocja zdrowia psychicznego, zdrowie środowiskowe, wyzwania demograficzne. W NPZ, jako realizatorów działań, wskazano także JST – dotyczy to wszystkich działań w ramach zintegrowanego przeciwdziałania uzależnieniom, w tym od alkoholu oraz zadań na rzecz „ograniczania stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP” w ramach przeciwdziałania uzależnieniom od narkotyków.

Program nawiązuje w swoich założeniach i jest zgodny z celem strategicznym Strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Puszcza Mariańska na lata 2020 - 2030. Działania wpisane w Program pozwalają wypełnić zapisy Strategii, mówiące, m.in. o „wdrażaniu profesjonalnych programów profilaktycznych”, czy „organizowaniu działań zwiększających dostępność terapeutyczną i rehabilitacyjną dla osób uzależnionych i współuzależnionych”.

Program uwzględnia wytyczne dotyczące realizacji przedmiotowych programów opracowane przez KCPU.

III. Priorytetowe cele Programu

Celem zebrania materiałów na określenie zadań Programu w perspektywie kolejnych kilku lat nadrzędnym zadaniem do realizacji w roku 2026 będzie:

- 1) Opracowanie diagnozy problemów uzależnień.

Diagnoza ta winna obejmować uzależnienie od alkoholu, narkotyków, innych substancji psychoaktywnych jak i uzależnienia behawioralne w gminie Puszcza Mariańska;

- 2) Kontrola przedsiębiorców funkcjonujących na terenie gminy Puszcza Mariańska w zakresie przestrzegania przepisów Ustawy przy sprzedaży napojów alkoholowych.

GKRPA ma prawo przeprowadzać kontrole punktów sprzedaży alkoholu na podstawie upoważnienia wójta, sprawdzając zgodność z przepisami, warunki zezwolenia, a także realizując cele profilaktyczne. Kontrole te mają charakter prewencyjny, sprawdzają dokumentację (zezwolenia, opłaty, tytuł prawny do lokalu) i służą promowaniu odpowiedzialnej sprzedaży, a wyniki wpływają na lokalną politykę antyalkoholową;

- 3) Stworzenie miejsca realizacji zadań GKRPA, Punktu Konsultacyjnego (brak siedziby GKRPA, miejsca pracy psychologa)

IV. ODBIORCY PROGRAMU

Program skierowany jest do wszystkich mieszkańców gminy Puszcza Mariańska, w szczególności do:

- dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół na terenie gminy
- rodzin zagrożonych problemem alkoholowym
- przedstawicieli instytucji i służb pracujących w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz organizacji zajmujących się tym problemem
- rodzin doświadczających przemocy.

V. LOKALNY SYSTEM WSPARCIA

W roku 2026 Gmina w miarę posiadanych możliwości będzie kontynuowała działania podejmowane od lat na rzecz wspierania mieszkańców a przede wszystkim inicjatyw dotyczących dzieci i młodzieży. W ich realizacji uczestniczą przedszkola, szkoły, organizacje pozarządowe oraz instytucje i placówki działające w obszarze pomocy społecznej, sportu i rekreacji. Realizacja systemu wsparcia oraz pomocy dla osób i rodzin zagrożonych/dotkniętych zarówno problemem alkoholowym, jak i narkomanii czy przemocy, a także innymi uzależnieniami odbywa się poprzez:

1. Funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego

Punkt funkcjonuje w lokalu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej przy Pl. Tadeusza Kościuszki 2 w Puszczy Mariańskiej, w którym prowadzone są dyżury psychologa. W chwili obecnej nie ma możliwości poszerzenia oferty pomocy i wsparcia możliwej do udzielenia przez Punkt a warunki pracy nie mogą być dostosowane do potrzeb Punktu. Zadania Punktu Konsultacyjnego to:

- motywowanie do podjęcia leczenia osób uzależnionych jak i terapii osób współuzależnionych,
- kierowanie do leczenia specjalistycznego,
- motywowanie osób pijących szkodliwie do zmiany szkodliwego wzorca picia,
- udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym,
- rozpoznawanie w trakcie rozmowy z klientem zjawiska przemocy w rodzinie i udzielanie stosownego wsparcia oraz informacji o możliwościach jej powstrzymania,
- uruchomienie interwencji w przypadku zdiagnozowania przemocy domowej,
- posiadanie orientacji na temat możliwości pomocy i kompetencji poszczególnych służb i instytucji, które mogą zaangażować się w profesjonalną pomoc dla klienta punktu,

2. Działalność GKRPA.

Komisja jest realizatorem Programu – podejmuje wszelkie działania objęte niniejszym Programem, a także podejmuje czynności przypisane jej przepisami Ustawy. Zadania Komisji to m.in.:

- prowadzenie postępowań zmierzających do zobowiązania osoby uzależnionej od alkoholu do poddania się leczeniu odwykowemu, Komisja kieruje wnioski do Sądu o zobowiązanie osoby do leczenia odwykowego,

- przeprowadza kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych, działając z upoważnienia Wójta Gminy Puszcza mariańska,
- opiniuje lokalizację punktu sprzedaży, przy wydawaniu zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych.

VI. Cele i zadania Programu

Celem Programu jest zapobieganie i ograniczenie występowania przyczyn oraz skutków nadużywania alkoholu przez mieszkańców gminy Puszcza Mariańska, zapobieganie i ograniczanie występowania innych uzależnień od środków psychofizycznych i behawioralnych.

Zadania te realizowane będą poprzez:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem (członków ich rodzin) .

Sposoby realizacji:

- 1) finansowanie programów terapeutycznych i interwencyjno-edukacyjnych dla osób uzależnionych oraz sprawców przemocy domowej, realizowanych w odpowiednich placówkach;
- 2) finansowanie funkcjonowania Punktu Konsultacyjnego;
- 3) remont pomieszczenia przeznaczonego na siedzibę GKRPA i Punktu Konsultacyjnego, celem jego wykorzystania również na potrzeby wskazane niniejszym Programem, w tym utrzymanie przedmiotowego lokalu;
- 3) objęcie szkoleniami i zajęciami edukacyjnymi z zakresu profilaktyki osób zatrudnionych w Punkcie Konsultacyjnym, pedagogów szkolnych, personelu jednostek leczniczych realizujących terapię, członków GKRPA oraz przedstawicieli innych placówek i instytucji realizujących Program;
- 4) finansowanie sporządzania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, wydawanych przez biegłych sądowych oraz procedury sądowego zobowiązania do leczenia alkoholowego.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, problemy związane z narkomanią, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Sposoby realizacji:

- 1) realizowanie zadań związanych z zobowiązaniem osoby do podjęcia leczenia odwykowego;
- 2) zapewnienie pomocy w Punkcie Konsultacyjnym dla osób uzależnionych stosownie do skali problemu danego uzależnienia w gminie, a w szczególności dla osób z problemem alkoholowym i członków ich rodzin oraz dotkniętych przemocą w rodzinie;

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych i rekreacyjnych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Sposoby realizacji:

- 1) finansowanie różnych form zajęć profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, działalności profilaktycznej, wychowawczej i edukacyjnej, w tym programów profilaktycznych, zajęć edukacyjno – rozwojowych oraz specjalistycznych form pomocy psychologicznej;
- 2) finansowanie dożywiania dzieci objętych inicjatywami profilaktycznymi, w tym zakupy środków żywnościowych na imprezy okolicznościowe (m.in. Dzień Dziecka, spotkania wigilijne, wielkanocne, pikniki integracyjne, dodatkowe zajęcia pozalekcyjne, wypoczynek itp.);
- 3) dofinansowywanie inicjatyw propagujących zdrowy i trzeźwy styl życia (m.in. organizacja imprez prozdrowotnych);
- 4) finansowanie profilaktycznych i terapeutycznych form wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci z rodzin wymagających wsparcia, zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- 5) finansowanie działań sportowych, rajdów, olimpiad i konkursów promujących zdrowy styl życia, łączących psychoprofilaktykę z aktywnością sportowo-turystyczno-rekreacyjną;

- 6) organizacja oraz dofinansowywanie lokalnych imprez, akcji oraz działań profilaktycznych, w związku z udziałem w ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych;
- 7) doposażenie placówek realizujących Program w pomoce dydaktyczne, urządzenia i sprzęt, niezbędny do realizacji Programu;
- 8) współpraca z lokalnymi mediami w celu propagowania działań na rzecz profilaktyki uzależnień oraz informowania o instytucjach i placówkach świadczących pomoc rodzinie;
- 9) finansowanie zakupów i prenumeraty czasopism, plakatów, broszur, filmów oraz innych materiałów edukacyjnych o tematyce profilaktyki uzależnień oraz wspierających działania wymienionych w Programie podmiotów w zakresie profilaktyki uzależnień.
- 10) finansowanie opracowań dot. problemów uzależnień na terenie gminy, w tym diagnozy zagrożeń.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, problemów narkomanii i innych uzależnień.

Sposoby realizacji:

- 1) finansowanie zadań wynikających z Programu, realizowanych przez instytucje, stowarzyszenia i osoby fizyczne wyłonione w drodze konkursów i w trybie pozakonkursowym;
- 2) udzielanie wsparcia materialnego dla inicjatyw podejmowanych przez podmioty zajmujące się statutowo profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień;
- 3) dofinansowanie programów dla osób uzależnionych, realizowanych przez organizacje pozarządowe;
- 4) dofinansowywanie działań w zakresie przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców oraz zapobiegania przypadkom naruszeń prawa i porządku publicznego, będących wynikiem spożywania alkoholu,
- 5) kształcenie personelu medycznego w zakresie umiejętności rozpoznawania wzorów picia i podejmowania interwencji wobec pacjentów pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie oraz na temat FASD.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Sposoby realizacji:

- 1) kontrole punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych, sprawdzające przestrzeganie przepisów w/w ustawy;
- 2) podejmowanie interwencji w przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów ustawy, dotyczących zasad reklamy i promocji napojów alkoholowych, prowadzonej na terenie gminy oraz zakazu, sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym i nieletnim.
- 3) Występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego, w przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów, określonych w art. 13¹ i 15 w/w ustawy.

6. Realizacja zadań NPZ

Program, w celach wymienionych w ust. 1-4 uwzględnia wykaz zadań służących realizacji celu operacyjnego 2. NPZ, czyli profilaktyki uzależnień. Cele Programu wypełniają zadania:

- edukacji zdrowotnej profilaktyki uzależnień,
- monitorowanie i badanie zjawisk związanych z uzależnieniami,
- działaniu na rzecz ograniczania stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych i innych poprzez działalność informacyjno – edukacyjną na rzecz wszystkich uzależnień,
- edukacji kadr uczestniczących w realizacji zadań,
- zwiększenie skuteczności w przestrzeganiu prawa w zakresie sprzedaży, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych
- upowszechnianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień behawioralnych,
- ewaluacji zadań oraz aktualizacji i upowszechnianiu standardów profilaktyki,

- zwiększaniu dostępności i podnoszenie jakości specjalistycznej formy pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie.

VII. Realizatorzy Programu

Zadania wynikające z programu będą realizowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Puszczy Mariańskiej we współpracy ze szkołami, organizacjami pozarządowymi, placówkami i służbami, realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Na poziomie lokalnym pomoc dla osób i rodzin dysfunkcyjnych z powodu nadużywania alkoholu, przemocy w rodzinie prowadzona w Punkcie Konsultacyjnym, Poradni Leczenia Uzależnień znajdującej się w sąsiednich gminach, Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej.

W szkołach i innych placówkach w ramach systemu oświaty prowadzona jest profilaktyka uniwersalna.

Policja, Prokuratura oraz Sąd realizują zadania z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych w ramach swoich kompetencji.

Organizacje pozarządowe realizują programy dotyczące profilaktyki uzależnień, adresowane głównie do dzieci i młodzieży.

VIII. Zasady wynagradzania członków GKRPA oraz zwrotu kosztów podróży służbowej

- 1) Członkom GKRPA za udział w posiedzeniu Komisji, przysługuje wynagrodzenie w wysokości 10% minimalnego wynagrodzenia za pracę, określonego stosownymi przepisami.
- 2) Podstawę do naliczenia wypłaty członkom Komisji ds. RPA, stanowi obecność na posiedzeniu potwierdzona własnoręcznym podpisem na liście obecności, sporządzonej przez Przewodniczącą Komisji.
- 3) W przypadku poniesienia, przez członków GKRPA, kosztów podróży służbowej na terenie kraju, przysługuje im zwrot poniesionych kosztów, na podstawie delegacji służbowej - na takich samych zasadach jak pracownikom Urzędu Gminy Puszcza Mariańska.

IX. Przewidywane efekty

Zakładanym efektem realizacji programu jest ograniczenie występowania przyczyn oraz skutków nadużywania alkoholu przez mieszkańców gminy Puszcza Mariańska, a także dokonanie analizy stanu istniejącego z zakresu uzależnień celem stworzenia wielopłaszczyznowego, spójnego systemu wsparcia oraz pomocy dla osób i rodzin zagrożonych/dotkniętych uzależnieniami i zwiększenie jego skuteczności na lata następne.

Realizacja Programu pozwoli na:

- podniesienie świadomości społecznej w obszarze przyczyn i skutków uzależnień,
- udzielenie pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom,
- realizację działań w stosunku do dzieci i młodzieży, mających na celu szerzenie działań profilaktycznych na wielu płaszczyznach uzależnień zagrażających dzieciom i młodzieży,
- dalszą współpracę pomiędzy instytucjami zajmującymi się problematyką uzależnień.

X. Źródła finansowania programu

Źródłem finansowania zadań Programu są środki finansowe budżetu gminy, pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz z opłat od napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o pojemności nie większej niż 300 ml (tzw. "małpek").

Przewodniczący Rady Gminy

Wiesław Pietras

Uzasadnienie

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na 2025 rok Gminy Puszcza Mariańska stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

Zgodnie z art. 4¹ ust. ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym.

Stosownie do art. 4¹ ust 2 realizacja ww. zadań prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, uchwalanego przez Radę Gminy w Puszczy Mariańskiej.

W odniesieniu do art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii niniejsza uchwała zawiera również program przeciwdziałania narkomanii w gminie.

Program jest kontynuacją zadań realizowanych w gminie z lat poprzednich. określa on lokalne działania w zakresie zadań własnych, obejmujących profilaktykę oraz minimalizację szkód społecznych, wynikających z nadużywania alkoholu, innych substancji psychoaktywnych oraz związanych ze zjawiskiem przemocy.

Program jest adresowany do wszystkich mieszkańców gminy Puszcza Mariańska, a w szczególności: dzieci, młodzieży, rodziców, osób zawodowo zajmujących się pracą z osobami nadużywającymi alkoholu, nauczycieli wychowawców, pedagogów, osób uzależnionych, współuzależnionych oraz członków ich rodzin, osób doświadczających przemocy, sprawców przemocy oraz członków ich rodzin.

Na realizację zadań są przeznaczone środki uzyskiwane z tytułu wydawanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, które określa plan finansowy.

Program na rok 2026 został opracowany zgodnie z ww. obligatoryjnymi zadaniami oraz potrzebami występującymi na terenie gminy w odniesieniu do planowanych wpływów ze sprzedaży napojów alkoholowych w 2026r.

W świetle powyższego podjęcie uchwały w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2026 rok Gminy Puszcza Mariańska jest zasadne.

Wójt Gminy Puszcza Mariańska

Krzysztof Boryna